

T.C.
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

ŞİKAYET NO : 01.2013/527

KARAR TARİHİ: 20/02/2014

RET KARARI

ŞİKAYETÇİ

: A.A

ŞİKAYET EDİLEN İDARE

: 1-Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Söğütözü Cad. No:14/E Yenimahalle/ANKARA

2 -Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Eskişehir Yolu 9. Km Lodumlu/ANKARA

3-Tarım Sigortaları Havuz İşletmesi A.Ş. Rüzgarlıbahçe Mah. Şehit Yüzbaşı Sinan Eroğlu Cad. No:3 K Binası Kat:8 34805 Kavacık/ İSTANBUL

ŞİKAYETİN KONUSU

: Şikayetçiye Orman Genel Müdürlüğü tarafından tahsis edilen özel ağaçlandırma sahası için verilen kredinin üst limitinin 100.000,00 TL olması gerekçesiyle bu miktarın üzerinde talep edilen kredinin idarece ödenmemesine, sahada bulunan ağaçlara tavşanlar tarafından verilen zararların doğal afet kapsamında değerlendirilmesi ve yeniden kredi tahsis edilmesi talebinin de idarece reddedilmesine, ayrıca Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Sigortaları ve Doğal Afetler Başkanlığı tarafından da zararın karşılanmamasına ilişkin işlemlerin idarelerce geri alınması yönünde tavsiye kararı verilmesi talep edilmektedir.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ

: 23.08.2013

I.USÛL

A. Şikayet Başvuru Süreci

1)Şikayet başvurusu, 23.08.2013 tarih ve ... sayı ile kayıt altına alınan, gerçek kişiler için şikayet başvuru formunun Kurumumuza teslim edilmesi vasıtasıyla yapılmıştır. Şikayet başvurusunun karara bağlanması için 28.03.2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikayetin incelenmesine ve araştırmasına geçilmiştir.

B. Ön İnceleme Süreci

2)Yapılan ön incelemede; şikayetçinin Orman Genel Müdürlüğü'ne hitaben yazdığı 28.02.2012 ve 26.04.2012 tarihli dilekçeleri ile; 2012 yılında yaşanan zorlu kış koşulları nedeniyle özel ağaçlandırma sahasında bulunan ağaçlara kemirgen hayvanlar tarafından verilen zararın doğal afet kapsamında sayılarak yeniden kredi tahsisine ilişkin talebinin idarenin 14.09.2012 tarih ve 609 sayılı yazısıyla reddedildiği anlaşılmaktadır. Her ne kadar Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına ilişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "*şikâyet başvuru süresi*" başlıklı 13/1 maddesinde idareye yapılan başvuruya idare tarafından verilecek cevabın tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde Kuruma şikayet başvurusunda bulunulması düzenlenmiş ise de; şikayetçinin 23.08.2013 tarihli dilekçesiyle Kurumumuza yaptığı şikayet başvurusunun 2012 yılında idareye yapılan şikayetle bağlantılı olması ve idare hukuku ile idari yargının "süre gelen etki" prensibi gözetilerek şikayet başvurusunun inceleme ve araştırılmasına engel bir eksikliğin olmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikayetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3) Şikayetçi, Ankara İli Polatlı İlçesi sınırlarında 1.275.678,47 m²'lik orman sayılan alanda bulunan sahanın, Orman Genel Müdürlüğü'nün 16.10.2009 tarih ve 270 sayılı oluruyla 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 57. maddesi gereğince kendisine Özel Ağaçlandırma Sahası olarak 49 yıllığına tahsis edildiğini, izin işlemlerinin tamamlanmasını takiben Çevre ve Orman İl Müdürlüğü'nce krediye esas olmak üzere 406.859,00 TL'lik yatırım giderleri cetvelinin düzenlenip bu miktar için kredi ödeneği talebinde bulunulduğunu, ancak tahsis işlemleri tamamlandıktan sonra mülga Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'nün 04.02.2010 tarih ve 82 sayılı yazısıyla proje başına kredi tahsisinin 100.000,00 TL ile sınırlı olması ve ödenek yetersizliği nedeniyle sadece 100.000,00 TL'lik kredinin tahsis edildiğini, saha tahsisinin teminatı maksadıyla noter onaylı taahhüt senedi vermesi nedeniyle başka kaynaklardan borçlanarak işe devam etmek zorunda kaldığını, mülga Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'nün İl Çevre ve Orman Müdürlüklerine hitaben yazdığı 09.11.2010 tarih ve ... sayılı yazısında "yeterli ödeneğin sağlanması nedeniyle 100.000,00 TL üzerinde kredi tahsisi yapılan projeler için ek tahsis yapılacağı" hususuna istinaden ilgili Müdürlüğe 29.11.2010 tarihli dilekçeyle başvurmasına rağmen talebinin reddedildiğini, 2012 yılı kış şartlarının sert ve

uzun geçmesinden dolayı yabani tavşanlar tarafından proje sahasında yer alan ağaçlara zarar verilmesinden dolayı bu durumun "Tabii Afetler" kapsamında değerlendirilmesi ve yeniden kredi tahsisi yapılması talebinde bulunarak 28.02.2012 tarihli dilekçeyle idareye başvurduğunu ancak Orman Genel Müdürlüğü'nce Hukuk Müşavirliğinden alınan görüşe istinaden konunun tabii afet olarak değerlendirilmeyip, yeniden kredi tahsisi yapılması talebinin reddedildiğini, 26.04.2012 kayıt tarihli dilekçeyle Orman ve Su İşleri Bakanlığında zarar gören fidanların yeniden verilmesi ve taahhüt edilen kredinin geri kalan 335.000,00 TL'nin kredi olarak verilmesi talebinin de tekrardan reddedildiğini, ayrıca proje sahasında meydana gelen zararın sigortadan karşılanması için devlet destekli ürün sigortası yaptırmasına rağmen hayvan zararlarının sigorta kapsamı dışında tutulması nedeniyle zararının karşılanmadığını, bu durumu açıklayarak Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Tarım Sigortaları ve Doğal Afetler Dairesi'ne 25.07.2013 tarihli dilekçe ile başvurduğunu, henüz bir cevap olmadığını açıklayarak, Kurumumuzca tavsiye kararı verilmesini talep etmektedir.

B. İdarenin Şikayete İlişkin Açıklamaları

4) Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü 21.10.2013 tarih ve 300582 sayılı cevabında özetle; şikayetçiye Bakanlık Makamının 16.10.2009 tarih ve 270 sayılı oluruyla saha izni verilip, 04.12.2009 tarihinde saha tesliminin yapıldığı ve projenin onaylanarak krediye esas yatırım gideri cetvelinin 31.12.2009 tarihli yazıyla mülga edilen Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğüne gönderildiği, kredi tahsis komisyonunca 04.02.2010 tarihinde kredi tahsis işleminin gerçekleştirildiği, 2009 yılı haziran ayında uygulamaya konulan proje başına 100.000,00 TL kredi tahsis limiti konulduğu ve bu üst sınır limitinin halen 100.000,00 TL olarak uygulandığı, şikayetçinin 29.11.2010 tarihli dilekçe ile kredi tahsis miktarının artırımını istediği ancak Genel Müdürlüğün 06.12.2010 tarih ve 1511 yazısıyla, şikayetçinin proje tutarı kadar talep ettiği kredinin kredi tahsis üst limitinin 100.000,00 TL olmasından dolayı kabul edilmediği, şikayetçinin bu kez 28.02.2012 tarihli dilekçesiyle, kendisine tahsis edilen sahanın tavşanlar tarafından tahrip edilmesi nedeniyle sahanın yeniden tahsis edilmek istendiği gerekçesiyle bu durumun tabii afet kapsamında değerlendirilip yeniden kredi tahsis edilmesinin talep edildiği, şikayetçinin talebi üzerine Hukuk Müşavirliğinden 30.05.2012 tarih ve 299 sayılı yazıyla görüş istendiği, Müşavirliğin 04.06.2012 tarih ve 1091 sayılı cevabi yazısında şikayetçinin talebinin doğal afetler kapsamında değerlendirilemeyeceği yönünde görüş bildirildiği, bu durumun şikayetçiye bildirilerek kredi talebinin uygun görülmediğinin 14.09.2012 tarih ve 609 sayılı yazıyla bildirildiği buna rağmen şikayetçinin bir çok defa aynı taleple başvuru yaptığı belirtilmiştir.

C. Olaylar

5) 3 ve 4 numaralı paragraflarda açıklandığı üzere; şikayetçi A.A adına Ankara İli Polatlı İlçesi sınırlarında bulunan sahada Orman Genel Müdürlüğünün oluruyla 6831 Sayılı Orman Kanununun 57. maddesi gereğince Özel Ağaçlandırma tesisine izin verildiği ve saha tesliminin yapıldığı, onaylı krediye esas yatırım giderleri cetveliyle 406.859,00 TL kredi talebinde bulunulmasına rağmen mülga Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğünce de proje başına kredi tahsisi üst limitinin 100.000,00 TL olması gerekçesiyle bu miktar karşılığı kredi ödemesi yapıldığı anlaşılmaktadır.

6) Mülga Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'nün 09.11.2010 tarih 5945 sayılı yazısıyla "2010 yılında yeterli ödenek sağlandığından 100.000,00 TL üzerinde kredi tahsisi yapılan projeler varsa ivedilikle ödenek talebinde bulunulması" için İl Orman Müdürlüklerine bilgi verildiği, şikayetçinin bu durum üzerine 29.11.2010 tarihli dilekçeyle mülga Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'ne kredi tahsisinin artırılması için talepte bulunduğu ancak talebin idarece 06.12.2010 tarihli yazıyla kredi tahsis üst limitinin 100.000,00 TL olması gerekçesiyle reddedildiği görülmektedir.

7) Şikayetçi bu kez Ankara Orman Bölge Müdürlüğü Ağaçlandırma Şube Müdürlüğü'ne hitaben yazdığı 28.02.2012 tarihli dilekçesiyle 2012 yılı kış aylarının çok sert ve uzun geçmesinden dolayı tavşanlar tarafından proje sahasında yer alan ağaçlara zarar verildiğini belirterek, durumun "tabii afetler" kapsamında değerlendirilerek yeniden kredi tahsisi yapılması talebinde bulunmuştur. İdarece tahsis edilen saha üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılmış Ankara Orman Bölge Müdürlüğü bilirkişileri tarafından düzenlenen 27.02.2012 tarihli inceleme raporunda 11.200 adet fidanın tekrar dikilmesi gerektiği, 13.200 adet fidanın ise yabancı hayvan tahribatı nedeniyle 2 yıl gelişim kaybına uğradığı, söz konusu ağaçlandırma sahasının yeniden tesis edilmesi gerektiği bildirilmiştir. Orman ve Tarım Bilirkişileri tarafından düzenlenen 30.03.2012 tarihli Saha Denetim Raporunda ise; yabancı hayvanlar tarafından (Kemirgenler) zarar verilmesi neticesinde sahada dikimi yapılan fidanların ancak % 40'ının hayatını devam ettirebileceği, % 60'ının öz bölgesinde tahribat olduğundan kuruma ihtimalinin yüksek olduğu, 16.000 adet fidanın sökülerek tekrar dikilmesinin gerekli olduğu hususları açıklanmıştır.

8) Şikayetçinin aynı konuya ilişkin mükerrer dilekçeleri üzerine Orman Genel Müdürlüğü tarafından konunun doğal afet olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği hususunda Hukuk Müşavirliğinden görüş talebinde bulunulmuş, Müşavirlikçe 5902 Sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve Orman Bakanlığı Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Hizmetlerine İlişkin Usul ve Esaslar kapsamında ağaçlandırma sahasında bulunan ağaçlara hayvanlar tarafından verilen zararların doğal afet kapsamında değerlendirilemeyeceği şeklindeki görüşüne istinaden şikayetçinin yeniden kredi tahsis talebi idarenin 14.09. 2012 tarih ve 609 sayılı yazısıyla reddedilmiştir.

9) Ayrıca şikayetçi Kurumumuza şikayet başvurusunda bulunmadan önce; 25.07.2013 tarihinde Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Sigortaları ve Doğal Afetler Dairesi Başkanlığı'na hitaben yazdığı dilekçesiyle; kendisine tahsis edilen ağaçlandırma alanında bulunan ağaçların kış şartlarının ağır geçmesi nedeniyle tavşanlar tarafından kemirildiğini ve ağaçlandırma alanının %60'ında zarar oluştuğunu, kendisinin çiftçi kayıt sisteminde yer aldığını ve Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) Devlet Destekli Bitkisel Ürün Sigortası Poliçesine sahip olmasına rağmen zararının tazmin edilmediğini belirterek mağduriyetinin giderilmesini istemiştir. Şikayetçinin Kurumumuza başvurusundan sonra Polatlı Kaymakamlığı İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün şikayetçiye hitaben yazdığı 24.10.2013 tarih ve 8074 sayılı yazısı ile; 2012/3570 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve ekindeki karar uyarınca "fırtına, kuraklık, dolu ile sel-su baskını" durumlarının afet kapsamı içine alındığı, yabancı hayvan saldırısının bu kapsamda değerlendirilemeyeceği belirtilerek meydana gelen zararın karşılanması talebinin uygun görülmediğine dair cevap verilmiş olup, bahsi geçen yazı şikayetçi tarafından şikayet dosyasına sunulmuştur.

D. Kamu Denetçisi Zekeriya Aslan'ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

10) Kamu Denetçisinin 18.09.2013 tarih ve 4920 sayılı yazısıyla Orman ve Su İşleri Bakanlığı Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü'nden bilgi ve belge talebinde bulunulmuş, ilgili idarenin 25.09.2013 tarih 179037 sayılı yazısıyla Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'ne ait tüm işlemlerin 645 sayılı KHK ile Orman Genel Müdürlüğü'ne devredildiği bildirilerek ilgili yazının Orman Genel Müdürlüğü'ne intikal ettirildiği bilgisi verilmiştir. Orman Genel Müdürlüğü'nün 21.10.2013 tarih ve 300582 sayılı yazısıyla da, 4 numaralı paragrafta açıklanan bilgiler verilerek, konuya ilişkin belgelerin örnekleri gönderilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

11) 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun "*Ağaçlandırma ve İmar İşleri*" bölüm başlıklı 57. maddesinin 1. fıkrasında "*Orman sahasını artırmak maksadıyla, orman sınırları içinde yangın ve çeşitli sebeplerle meydana gelmiş açıklıklarda verimsiz, vasıfları bozulmuş ve amenajman planlarında toprak muhafaza karakteri taşımadığı halde muhafazaya ayrılmış orman alanları ile Devlete ait olup orman yetişme muhiti şartları bakımından elverişli olan yerlerde; köy tüzel kişilikleri ve diğer gerçek ve tüzel kişiler tarafından Orman Genel Müdürlüğüne uygun görülecek planlara göre ağaçlandırma yapılabileceği*" hükmü düzenlenmiştir.

12) 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "*tanımlar*" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde afetin; toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olayları ifade edeceği hükmüne yer verilmiştir.

13) 2090 Sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun'un 1. maddesinde kanunun amacı açıklanarak "*Bu Kanunun amacı; yangın, yersarsıntısı, yer kayması, fırtına, taşkın, sel, don, dolu, kuraklık, haşere ve hastalık gibi nedenlerle tarımsal ürünleri, canlı cansız (toprak dahil) üretim araçları ve tesisleri zarar gören veya yok olan ve bu yüzden çalışma ve üretme imkanları önemli ölçülerde bozulan çiftçilere, köylünün kurmuş olduğu tarımsal amaçlı üretim kooperatiflerine, Devletçe gerekli yardımların yapılmasını sağlamak ve yapılacak yardımlara ilişkin usulü ve esasları belirlemektir*" hükmüne yer verildikten sonra Kanunun "*yardımlar*" başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasında yapılacak Devlet yardımlarının; kredi açma, karşılıksız mal veya para verme veya teknik yardım yapma, yapılacak veya onarılacak tesislerin maliyetlerine katılma şekillerinden biri ile olacağı açıklanmıştır.

14) Bir üst paragrafta anılan Kanun gereği düzenlenen Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Yönetmelikte de Kanun hükümlerine benzer nitelikte düzenlemeler yapılmıştır. Yönetmeliğin 1. maddesinde; yangın, yer sarsıntısı, toprak kayması, fırtına, taşkın, sel, don, dolu, kuraklık, haşere ve hastalık gibi nedenlerle tarımsal ürünleri, canlı-cansız üretim araçları ve tesisleri zarar gören veya yok olan, bu yüzden çalışma ve üretme

imkânları önemli ölçüde bozulan çiftçilere, çiftçilerin kurmuş olduğu tarımsal amaçlı üretim kooperatiflerine Devlet tarafından yapılmasını sağlamak amacıyla Yönetmeliğin hazırlandığı hüküm altına alınarak 4. maddesinde yardımın a) Kredi açma, b) Karşılıksız tohum, fide, fidan ve canlı hayvan veya para verme, c) İhtisas ve teknik bilgi isteyen konularda ilgili kuruluş uzmanlarınca yapılacak her türlü teknik yardımda bulunma, ç) Yapılacak veya onarılacak tesislerin maliyetlerine katılma, şekillerinden biri ile olacağı düzenlenmiştir.

15) 03.09.2005 tarih ve 29925 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre ve Orman Bakanlığı Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Hizmetlerine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "*Hibe ve kredi esasları*" başlıklı 6. maddesinin 1. fıkrasında "*Gerçek ve tüzel kişilere, Ağaçlandırma Yönetmeliğinin 21 inci maddesindeki esaslara ve onaylı uygulama projesine göre, bozuk orman alanlarında, orman içi açıklıklarda, hazine arazilerinde, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazilerde ve sahipli arazilerde asli veya odun dışı orman ürünü veren ağaç ve ağaççık türleri ile yaptıkları özel ağaçlandırma çalışmaları ile özel fidanlıklar için Genel Müdürlükçe Usul ve Esaslarda ön görülen şekilde hibe veya kredi verilebilir.*" hükmü düzenlenmiştir.

Bahsi geçen usul ve esasların "*Hibe ve kredilendirme ile ilgili genel esaslar*" başlıklı 11. maddesi ise; "*Hibe ve kredilendirme ile ilgili genel esaslar şunlardır; a) Kredi geri dönüş süreleri ve faiz oranları farklı olan türlerle yapılacak özel ağaçlandırma çalışmalarında, krediye esas yatırım giderleri cetveli ayrı ayrı düzenlenir, b) Yapılan özel ağaçlandırmanın altında yetiştirilecek ikinci tür için hibe ve kredi tahsisi yapılmaz, c) Tesis edilen özel ağaçlandırma ve özel fidanlığın; yangın, sel, heyelan, rüzgar ve benzeri doğal afetler nedeniyle başarısız olması halinde verilen kredi faizsiz olarak tahsil edilir. Verilen kredinin tahsili üç yıllık taksitler halinde yapılır. Doğal afetin köy tüzel kişiliklerine ait özel ağaçlandırma sahalarında olması halinde verilen hibe geri alınmaz. Köy tüzel kişiliklerinin aynı sahada yeniden özel ağaçlandırma yapma talebinde bulunması halinde ise yeniden hibe verilmez, diğer gerçek ve tüzel kişilere uygulanan kredilendirme esasları çerçevesinde kredi tahsisi yapılır.İlgilinin, doğal afetler nedeniyle başarısız olan özel ağaçlandırma veya özel fidanlık sahasını, projesine uygun olarak tekrar tesis etmek istemesi halinde, önceki verilen kredi ile bu Usul ve Esaslara göre yeniden tahsis edilen kredi, bu Usul ve Esaslar doğrultusunda birlikte tahsil edilir. Önce verilen kredi için faiz alınmaz....*" şeklindedir.

16) Orman Genel Müdürlüğü'nün Orman Zararlıları İle Mücadele Esaslarına ilişkin 286 sayılı Tebliğde ormanlarda tavşan zararlarını engellemek için alınacak önleyici tedbirler belirtilmiştir. Bu tedbirler;

"a- Fidanlıkların ve kültürlerin etrafı tavşanların geçemeyeceği sıklıkta çitle çevrilmelidir. Çit olarak en iyisi, çinko ile kalvanize edilmiş kafes tel örgülerdir. Tel örgülerin gözlerinin büyüklüğü 3,5 cm. ve 6 cm. arasında olacaktır. Tel örgünün 25 cm. lik bir kısmı dışa meyilli olarak toprağa gömülecektir. Tel çit 1-1,5 metre yükseklikte olacak ve telin üst kısmında 10 cm.lik bir kısım dışarıya bükülecektir.

b- Kıymetli ağaçların gövdeleri, diken vb. sarılarak korunur. Bunların ilkbaharda çıkarılması gerekir.

- c- Kıymetli ağaçların gövdelerine tiksindirici maddeler sürülür. Bunun için piyasada satılan çeşitli maddeler kullanılabileceği gibi katran, kükürt tortusu, inek dışkısı, kireç bulamacı, kan, tırtıl macunu, petrol de kullanılmaktadır.
- d- Tabii düşmanları olan tilki, porsuk, sansar, kokarcayı korumak şeklinde alınacaktır.
- e- Fidanların üzerine galvanize edilmiş tel helezonlar konulur." şeklindedir.

Bu önlemlerin yanı sıra tavşanlarla mücadele esasları düzenlenmiştir. Bu esaslar ise;
"a-Tavşanların tehlikeli şekilde çoğalmalarını önlemek üzere süreklilikle avları düzenlemek veya pusuda beklemek sureti ile enerjik bir şekilde avlanmalarını sağlamak,
b-Tavşanları usulüne uygun kapan kurarak yakalamak,
c- Yuvasında tesbit edilen yavruları toplamak,
d-Yuvaları tutsülemek ve gazlamakla mücadele etmek" şeklinde sıralanmıştır.

B.Kamu Denetçisi Zekeriya Aslan'ın Kamu Başdenetçisine Önerisi

17)Kamu Denetçisince, özel ağaçlandırmaların desteklenmesi ile özel ağaçlandırma çalışmaları yapmak isteyen özel ve tüzel kişiliklere kredi desteğinin ve teknik yardımın sağlanması hususları dikkate alındığında; muzır hayvan tarafından yapılan zararın şikayetçi üzerinde bırakılmasının hem 6831 Sayılı Orman Kanunu'nun 57. maddesi, hem de 2090 sayılı Kanunun amaçlarıyla uyuşmadığı, ayrıca şikayetçinin ağaçlandırma sahasıyla ilgili olarak çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olması, TARSİM poliçesi olması ve proje sahasının, proje yatırım cetvelinde belirtilen unsurlara göre başarıyla tamamlanması ve şikayetçinin iyi niyeti de değerlendirildiğinde muzır hayvan istilasının anılan kanunlar kapsamında alınmasının hakkaniyete uygun olacağı açıklamalarına yer verilerek; söz konusu sahada meydana gelen muzır hayvan zararının Çevre ve Orman Bakanlığı Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Hizmetlerine İlişkin Usul ve Esasların 11. maddesi ve 2090 Sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun 1. maddesi kapsamında değerlendirilmesi hususunda Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü ile Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'ne tavsiye önerisi Kamu Başdenetçisinin uygun görüşlerine arz edilmiştir.

C. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe

18) İnsanlığın sosyal, ekonomik ve kültürel etkinliklerini kesintiye uğratarak büyük can ve mal kayıplarına neden olan, ekosistemlerde onarılması uzun yıllar gerektiren çok büyük yıkımlara hatta yok oluşlara neden olan ve genellikle hızlı gelişen doğal, teknolojik ve insan kaynaklı olaylara afet denilmektedir. Buna benzer bir tanım da, 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'da yapılmış ve bu tanıma 12 numaralı paragrafta yer verilmiştir. Afetin ilk özelliği, doğal, teknolojik ve insan kaynaklı olaylardan kaynaklanması, ikinci özelliği can ve mal kaybına neden olması bir diğeri ise çok kısa zamanda meydana gelmesi ve son özelliği de başladıktan sonra insanlar tarafından engellenememesidir.

19) 3 numaralı paragrafta anlatıldığı üzere şikayetçi, kendisine tahsis edilen özel ağaçlandırma sahasındaki ağaçlara sert ve uzun geçen 2012 yılı kış aylarında yağın kardan dolayı yiyecek bulamayan tavşanların zarar verdiğini, bu durum neticesinde sahadaki ağaçların %60'ının zarar

gördüğünü, yaşanan durumun "doğal afet" olduğunu iddia ederek idarece kendisine yeniden kredi tahsisi yapılmasını talep etmektedir. Ancak 15 numaralı paragrafta bahsedilen usul ve esasların 11. maddesi gereğince şikayetçinin projesine uygun olarak özel ağaçlandırma sahasını tekrar tesis etmek istemesi halinde, **yeniden kredi tahsis edilebilmesi için doğal afetler nedeniyle sahanın başarısız olması gerekmektedir.** Aynı maddenin (c) bendinde de "**yangın, sel, heyelan, rüzgar ve benzeri doğal afetler**" ifadesine yer verilerek doğal afet kavramı tadadi olarak sayılmıştır. **Şikayetçinin ağaçlandırma sahasındaki ağaçlarının tavşanlar tarafından kemirilerek zarar verilmesi hali** 12, 13, 14 ve 15 numaralı paragraflarda anılan mevzuat hükümleri gereği **mücbir sebep sayılamayacağı gibi doğal afet kapsamında da değerlendirilemeyecektir.**

20) Ağaçlandırma sahasının bulunduğu taşınmazın kırsal kesim olması, hayvanların her zaman burada otlayabilme ihtimalinin bulunması hususları gözetildiğinde tavşanların ağaçlara zarar verebilmesi tehlikesinin şikayetçi tarafından önceden öngörülebilmesi ve 16 numaralı paragrafta bahsedilen önleyici tedbirlerin zamanında alınması gerektiğinde ise mücadele esaslarının uygulanması gerekmektedir. Şikayetçinin kusur ve ihmali nedeniyle tedbirli bir tacir gibi davranmaksızın fidanlarına tavşanlar tarafından verilen zararları doğal afet kapsamına sokma isteğinin kabul edilmesi mevzuata uygun olmadığı gibi, hakkaniyete de uygun değildir. Tüm bu nedenler bütün olarak birlikte değerlendirildiğinde şikayetçinin yeniden kredi tahsis talebinin Orman Genel Müdürlüğü'nce reddedilmesinde hukuka ve hakkaniyete aykırı bir yön bulunmamaktadır.

21) Ayrıca 9 numaralı paragrafta değinildiği üzere; şikayetçinin Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Sigortaları ve Doğal Afetler Dairesi Başkanlığı'na hitaben yazdığı 25.07.2013 tarihli dilekçesinde; özel ağaçlandırma sahasının %60'ında zarar oluştuğunu bildirerek çiftçi kayıt sisteminde yer alması ve TARSİM Devlet Destekli Bitkisel Ürün Sigortası Poliçesine sahip olmasına rağmen zararının tazmin edilmediğini belirterek mağduriyetinin giderilmesini istediği görülmektedir. İdare cevabında; 28 Ağustos 2012 tarihinde 28395 Sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan 31.07.2012 tarihli 2012/3570 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ve ekindeki karardan bahsederek; 01.01.2012 tarihinden 31.07.2012 tarihine kadar meydana gelen sel-su baskını, fırtına, aşırı yağış, aşırı kar yağışı, dolu, don, kuraklık, yıldırım düşmesi ve hortum afetlerine maruz kalan ve bu afetler sebebiyle ekilişleri, ürünleri, hayvan varlıkları, tesisleri veya seraları zarar gören Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı üreticilere düşük faizli kredi kullanılmasına ilişkin Bakanlar Kurulu Kararı gereği oluşturulan İlçe Hasar Tespit Komisyonu'nun 03.09.2012 tarih ve 2012/1 numaralı kararında sadece "fırtına, kuraklık, dolu ile sel-su baskını" afetlerinin Polatlı ilçesi için kapsama alınmış olduğu gerekçesiyle yabancı hayvan saldırısının afet kapsamında değerlendirilemeyeceği açıklanmıştır. 18, 19 ve 20 numaralı paragraflarda yer alan açıklamalar değerlendirildiğinde; şikayet konusu hayvan zararlarının afet kapsamına girmeyeceği gözetildiğinde idarenin red cevabının da hukuka uygun olduğu görülmektedir.

22) Şikayetçinin 11.01.2012 düzenleme tarihli TARSİM Devlet Destekli Bitkisel Ürün Sigortası Poliçesi incelendiğinde; 2405 adet badem ağacından alınacak 2405 kg mahsulün 21.01.2012 ile 28.09.2012 tarihleri arasında dolu, fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, sel ve su baskını ile don risklerine karşı sigortalatıldığı anlaşılmaktadır. Sigorta poliçesinde teminat kapsamı tek

tek sayılmak suretiyle düzenlenmiş, sigorta konusunun ise badem ürünü olduğu belirtilmiştir. Şikayete konu hayvan zararlarının poliçe teminatları içinde yer almadığı açık olup şikayetçinin sigorta hükümlerinden haberdar bir şekilde hür iradesiyle poliçeyi imzaladığı gözetildiğinde hayvan zararlarının teminat kapsamı dışında tutulmasında da hukuka ve hakkaniyete aykırılık bulunmamaktadır.

23) Son olarak, şikayetçinin 29.11.2010 tarihli dilekçeyle mülga Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'ne kredi tahsisinin artırılması talebinin, idarenin 06.12.2010 tarih ve 1511 sayılı yazısıyla kredi tahsis üst limitinin 100.000,00 TL olması gerekçesiyle reddedildiğine ilişkin 23.08.2013 tarihli şikayetinin; Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "şikâyet başvuru süresi" başlıklı 13.maddesinin 1. fıkrasında idareye yapılan başvuruya idare tarafından verilecek cevabın tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde Kuruma şikayet başvurusunda bulunulması hükmüne uygun olmayıp süresinde yapılmadığı anlaşıldığından yukarıda bahsi geçen Yönetmeliğin 20. maddesinin 1. fıkrası gereğince şikayetçinin bu başvurusu yönünden incelenemezlik kararı verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

IV.HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

24)14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21. maddesinin birinci fıkrası uyarınca, durmuş olan dava açma süresi gerekçeli ret kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

25)2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması başlıklı 40. maddesinin 2.fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde Ankara İdare Mahkemesine yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Açıklanan gerekçelerle; şikayetçinin 29.11.2010 tarihli dilekçeyle mülga Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü'ne kredi tahsisinin artırılması için talepte bulunmasına rağmen talebinin idarenin 06.12.2010 tarih ve 1511 sayılı yazısıyla reddine ilişkin işlemin geri alınmasına yönelik şikayet başvurusunun altı aylık şikayet başvuru süresinde yapılmaması nedeniyle Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 20.maddesinin 1. fıkrası hükmü gereğince **İNCELENEMEZLİĞİNE,**

Œikayetçinin yukarı paragrafta yer alan Œikayeti dıŐındaki t¼m Œikayetlerinin **REDDİNE**,

Kararın Œikayetçiye, Orman ve Su İŞleri Bakanlığı Orman Genel M¼d¼rl¼đ¼'ne, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Tarım Sigortaları ve Doğal Afetler Dairesi Başkanlığı'na ve Tarım Sigortaları Havuz İŞletmesi A.Ő.'ne tebliğine,

T¼rkiye Cumhuriyeti Kamu BaŐdenetçisi'nce karar verildi.

M.Nihat ÖMEROđLU

Kamu BaŐdenetçisi